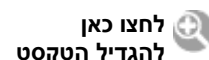


## "לא מבין איך הקבר הקטן מכיל ענק כזה". ה"פושטק" מיפו שכבש את סיירת אגוז



בחייו הקצרים הספיק יוסף (יוסי) דירהלי ז"ל - צעיר אמיץ וגדול ממדים מדרום יפו שהפך לאחד הקצינים הבולטים בתולדות סיירת אגוז - לקבל את עיטור המופת ואת עיטור העוז על מבצעי חילוץ נועזים. בנובמבר 1972, כשניסה שוב לחלץ פצועים תחת אש, חדר רסיס קטן לעורפו וגבה את חייו. חבריו עדיין זוכרים שני זהר שדמה

בקיץ 1971 נקלע רועה דרוזי לשדה מוקשים לא מגודר ברמת הגולן ועלה על מוקש נעל. המוקש התפוצץ והרועה נפצע קשות. החיילים והקצינים שהגיעו למקום היו אובדי עצות אל מול זעקותיו של הפצוע. לך תחלץ אדם מלב שדה מוקשים. ואז הגיח למקום ג'יפ, וקצין צעיר, שני מטרים גובהו, זינק ממנו החוצה. "יוסי דירהלי הגיע", אמרו הסובבים באנחת רווחה.



לדירהלי, מפקד פלוגה ב' בסיירת אגוז, לא היו היסוסים. גם לא פחדים. הוא לקח סכין פלסים וכשהוא זוחל על ארבע, נועץ את הסכין בקרקע כל כמה סנטימטרים, פילס נתיב בלב שדה המוקשים תוך סיכון עצמי ניכר. כשהגיע אל הפצוע העמיס אותו על אלונקה, ובעזרת קצין נוסף שנע בעקבותיו, הוציאו משדה המוקשים. על המעשה הזה הוענק לו עיטור המופת. זה היה העיטור השני של יוסי דירהלי: על אירוע חילוץ תחת אש, שעוד נספר בו, הוא קיבל את עיטור העוז.



### חבריו של יוסי דירהלי ז"ל ליד קברו

הסיפור הזה - אחד מיני רבים בכל מה שנוגע לעלילותיו של סרן יוסף דירהלי ז"ל - מסביר אולי במשהו כיצד הבחור הצעיר הזה, שנהרג כבר לפני 47 שנים, הותר חותם בליימחה בקרב כל מי שהכירו. ובמקרה שלו, זו ממש אינה תפארת המליצה.

יוסי דירהלי לא נולד למשפחת חלוצים ותיקה, גם לא בא ממשפחה עירונית מיוחסת. הוא היה בן למשפחה גרוזינית מיפו, פוחז רב-כוח שידו בכל ויד כל בו. אך תהא נקודת ההתחלה שלו אשר תהא, כשנהרג הוא כבר היה בחזקת אגדה מהלכת: מפקד הפלוגה הנערץ מאגוז שבכל פיקוד צפון סגדו לו, מאחרון החיילים ועד לאלוף הפיקוד. הכול היו משוכנעים שיבוא יום והוא יהיה לרמטכ"ל. אך דירהלי נהרג בטרם יכול היה לממש את עתידו המובטח, שוב תוך כדי חילוץ, הפעם של חיילים שנפגעו בהרעשה סורית ברמת הגולן.



יוסף (יוסי) דירהלי ז"ל (צילום: מאיר אמסלם)

## "בלי אמא, הוא היה גומר כלומניק ברחוב"

דירהלי נולד ב-1950 לפדל ורחל דירהלי, משפחה גרוזינית מסורתית שהתגוררה בבזוק רב-קומות בדרום יפו. יוסי - נער ענק, בעל כוח פיזי עצום ואישיות פרועה למדי - החליף בתי ספר תיכון בזה אחר זה: בית הספר של המיסיון הצרפתי, תיכון כי"ח ולבסוף אנקורי. ב-1968 הוא התגייס לקורס טיס, נשר בשלב כלשהו והתחיל מסלול בסיירת אגוז.

זה היה רגע מפתח בסיפורו: דירהלי שגשג באגוז כאילו נולד לשמש ביחידה. הכושר הפיזי העצום, כישורי השדאות והניווט, המיומנות המשוכללת בתפעול מערכות נשק, הכריזמה השופעת והמנהיגות, ההתעמקות שלו בדו"חות מודיעין ואולי יותר מכל האומץ העצום - כל אלה הפכו אותו לחייל ולקצין האולטימטיבי. הבולטות של דירהלי הייתה כל-כך יוצאת דופן שבעודו קצין זוטר כבר נפוצו שמועות בפיקוד על "החייל הכי טוב בצה"ל". לא יעבור זמן רב ודירהלי יקבל פיקוד על פלוגה ב' שהיא - בעיני חיילי הפלוגה ההיא מכל מקום - פלוגת החנית של היחידה.



יוסי דירהלי ז"ל (מאחור) עם חבריו ליחידה (צילום: מאיר אמסלם)

"דירהלי היה פושטק שהסתובב ברחובות יפו. אבל הייתה לו אמא מסלע. היא הכריחה אותו לעשות תיכון, היא הכריחה אותו לסיים בגרות, ואלמלא היא, הוא היה גומר כלומניק ברחוב", סיפר אחד מחבריו ליחידה באזכרה לדירהלי שנערכה בנובמבר האחרון בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

"אני עומד כאן ליד הקבר של דירהלי" אומר אבי יוחנן, הרס"פ של פלוגה ב', "ואני לא מבין איך הקבר הקטן הזה יכול להכיל את דירהלי הענק". החבר'ה צוחקים, בוהים בקבר בדממה כמעט מוחלטת. על הבקשה לספר עליו עוד הוא מגיב: "כל הזיכרונות מדירהלי מסווגים כי הם על סף הפלילי". הם שוב צוחקים, בכאב.

"הכרתי את דירהלי לראשונה באוגוסט 1970 כשמוניתי למפקד אגוז", מספר אלוף (במיל") אורי שמחוני. "הוא היה אז סגן מפקד פלוגה ב'. זה היה בסוף תקופת מלחמת ההתשה בצפון. הגבול עם לבנון היה עדיין פרוץ ברובו - ללא גדר, ללא מערכות התרעה - והצפון סבל מחדירות מחבלים בלתי פוסקות. על הרקע הזה ניתנו ליחידת אגוז משימות תקפיות והגנתיות, בתוך ומחוץ ללבנון.



**"כל הזיכרונות מסווגים, על סף הפילי". חבריו של דירהלי ז"ל באזכרתו (צילום: אורי דוידוביץ')**

"דירהלי בלט מיד בכל הפעילויות האלה", אומר שמחוני, כשהוא מתייחס גם לחדירות מעבר לגבול לחיסול מעוזי מחבלים וגם למארכים עם אמצעי ראיית לילה. "הוא היה מוכשר בצורה בלתי רגילה, פיקח מאוד וכנראה הקצין הכי חזק פיזית בכל צה"ל. בכל חדירה ופעולה תמיד מיקמתי אותו כאחרון בטור כדי שירים וישא את מי שנופל".

וגם שמחוני - קצין מאוד ותיק ורב-מעללים - יוצא משלוותו המוכרת כשהוא מדבר על דירהלי: "אהבתי אותו כמו בן, אין לי מילים אחרות להגיד את זה. הוא מת בגיל כל כך צעיר, 22, אך המורשת שהותיר בתוך אגוז מתקיימת עד היום".

## קרב אל-חיאם ונפילתו של חבר אהוב

"דירהלי היה מ"מ כשקיבלתי לפיקודי את פלוגה ב", מספר תא"ל (במיל") דוד אגמון, לימים קצין חי"ר וצנחנים ראשי. "הוא מונה לסגני ובפברואר 1971 החליף אותי לאחר שנפצעתי בקרב באל-חיאם".

מטרת הפעולה בכפר הלבנוני אל-חיאם הייתה חיסול בסיס מחבלים שהתמקם בכפר. במהלך הסתערות על מבנה נפצע קצין מאגוז, סגן דובי אדר, פצעי מוות. "דובי היה בן למשפחה צפונית עם אבא עורך דין, ואילו דירהלי בא מהשכונות של יפו", מספר אגמון, "אבל השניים היו חברים בלב ובנפש".



**"ריסיס קטן כזה הכריע ענק של שני מטרים" (צילום: אלי חדד)**

כשדירהלי שמע בקשר שדובי נפצע הוא זינק מהעמדה שלו, רץ אל מקום התקרית כשש אויב מומטרת מכל הצדדים, העמיס את דובי על גבו ורץ איתו במעלה הגבעה לעבר נקודת איסוף הפצועים. על המעשה הזה קיבל דירהלי את עיטור העוז, אך דובי מת מפצעיו ודירהלי מאן להתנחם.

"בתום ההלוויה של דובי, דירהלי בא לבקר אותי בבית חולים", מספר אגמון, "ופתאום דירהלי הגדול והקשוח הזה התחיל לבכות. 'דובי הלך' הוא אמר לי, ואני - מרותק למיטה עם יד ורגל באוויר - הייתי צריך לנחם אותו".

"אחרי שדובי נהרג, פתאום היה יוסי אחר, שמסתגר בבית בסופי שבוע, מהורהר. הוא נורא אהב את דובי וזה היה לו קשה מאוד", מספרת רחל רדקו, שהייתה חברתו של יוסי דירהלי באותן שנים, וזכרת בתחילת הקשר ביניהם. "הכרנו כשהייתי בת 16. הוא ראה אותי רוקדת באיזו מסיבה ואמר, 'עם זאת אני אתחתן'. וזה היה עוד לפני שהחלפנו אפילו מילה אחת".

רחל מציגה בסיפורה צד אחר לגמרי בדירהלי: "הוא עשה כל כך הרבה דברים מרגשים ועדינים שלא מסתדרים עם הגבר המאצ'ו הזה שהסתובב בצבא וכולם רעדו ממנו. וככה אני רוצה שיזכרו אותו. כאדם משפחתי ואנושי שלא יכול היה לשאת סבל של מישהו אחר ועשה המון מחוות קטנות. הוא למשל לא סבל שאני חוזרת הביתה בטרמפים מהבסיס בצבא. יצאתי הביתה פעם בשבועיים ויוסי כמעט תמיד היה מגיע לקחת אותי מהצבא הביתה. 'את לא נוסעת, אני בא לקחת אותך', היה אומר".

רחל מעידה על עצמה כפוסט-טראומטית מאז נפילתו של דירהלי: "כשהבן שלי התגייס, אני חוויתי את זה מאוד קשה. הוא עלה לאוטובוס וחשבתי שזהו, זה נגמר. כאילו אני חוזרת וחווה את המוות של יוסי".

על שני צדדים סותרים לכאורה באישיותו של דירהלי מספרים רוב שאיתם שוחחנו עליו. כך גם ההיסטוריון פרופ' דוד אוחנה, שהיה חייל באגוז בשנות ה-70. "הייתי לוחם פשוט שהגיע לפלוגה ב' המהוללת", נזכר אוחנה. "השם האימתני של דירהלי הלך לפניו - דמות מרשימה שאין כמותה. הוא היה קשוח ומפחיד בצורה בלתי רגילה אבל גם אבהי וחומל בו-בזמן. לא הייתה לו שום בעיה להכניס למעצר נהג ביחידה על עבירה זוטרה, ומצד שני היה חוזר עם שחר ממארב לילה ועומד בשעות במטבח לקלף תפוחי אדמה כדי שלכולנו יהיה צ'יפס. הוא אגב היה קורא ספרות מופת ופילוסופיה והיה דן ומתווכח אתי, החפ"שניק, שעות רבות בנושאים אינטלקטואליים".

## מותו של בן-חיל

קץ חייו של דירהלי, בנובמבר 1972, תואם לדאבון הלב את כל שירותו: חילוץ פצועים תחת אש. "לא אשכח לעולם את היום הזה", אומר אוחנה. "הייתה הפגזה סורית על קונטרה והוא שמע בקשר שיש פצועים שמצאו מחסה, למרבה האירוניה, בבית הקברות המוסלמי שם. דירהלי לא חשב פעמיים, לקח נהג זחל"ם ונסע במהירות ישר אל תוך האתר המופגז בלי שום פחד".



אזכרתו של יוסי דירהלי ז"ל (צילום: אורי דוידוביץ')

המטח הארטילרי לא פסק, ורסיס חדר לעורפו של דירהלי. "הקסדה שחבש לא הועילה", מוסיף אוחנה. "היה לו ראש ענק וקסדת הפלדה ישבה עליו כמו כיפה. וכך הוא חטף את הרסיס ישר אל תוך הצוואר".

"אני לא זוכרת איך הגעתי לבית החולים", מספרת רחל, "אני רק זוכרת את הישיבה לידו, זה היה כאילו שהוא הלך לישון ואמור להתעורר בכל רגע. זה לקח חמישה ימים. ואני לא אשכח את רעש המסוקים שחגו כל הזמן מעל בית החולים".

"הוא שכב ברמב"ם מחוסר הכרה", מספר שמחוני, "עמדתי ליד מיטתו והתייעצתי עם מנהל בית החולים".

ביקשתי להביא אליו את המומחה הכי גדול בארץ לפציעה מהסוג הזה. שלחתי מסוק לבית החולים הדסה בירושלים כדי להביא את פרופ' אהרון בלר, שהיה בכיר הנוירוכירורגים אז. בלר בדק אותי, בחן את הצילומים ואמר - אני זוכר מילה במילה - 'בשביל מה הבאת אותי, הוא איש מת, לא היית צריך לשלוח הליקופטר'. יום לאחר מכן דירהלי נפטר. "שאלתי את הצוות הרפואי כמה זמן ימשיך לנשום", הוא משחזר. "הם השיבו - 'עד הפסקת החשמל הבאה'".

"ריסיס קטן כזה הכריע ענק של שני מטרים", אומרת רחל, "תמיד הרגשתי כל כך מוגנת ליזו, ועכשיו הוא שוכב פה, עיניים עצומות, מחובר לצינורות, והוא נטול חיים".

**[חדשות ב-SMS](#) - עדכונים מחדר החדשות של ynet ישירות לסלולרי שלכם.**

**תגיות:** יום הזיכרון | יחידת אגוז  
[חזרה](#)